Ósmoklasista Online
BIBLIOTEKA ÓSMOKLASISTY

Ściąga + sprawdzian z odpowiedziami

Sprawdzian z lektury

Hobbit

J.R.R. Tolkien, „Hobbit, czyli tam i z powrotem”
Język polski · klasy 4–6 i egzamin ósmoklasisty · lektura obowiązkowa na egzaminie ósmoklasisty

17	28	35
zadań	punktów	minut

Jak z tego korzystać

1. **Przeczytaj ściągę** (2 strony): bohaterów, wątki i pomyłki.
2. **Rozwiąż sprawdzian w 35 minut**, bez zaglądania do klucza i do książki.
3. **Sprawdź wynik** w kluczu, przeczytaj omówienia błędnych zadań i ćwicz online.

Wersja dla ucznia (sam arkusz do druku) jest w osobnym pliku.

Ściąga: Hobbit w pigułce

„Hobbit, czyli tam i z powrotem" to powieść fantasy J.R.R. Tolkiena, angielskiego pisarza i językoznawcy. Akcja toczy się w Śródziemiu — wymyślonej krainie bez konkretnego czasu historycznego — i prowadzi z zacisznej wioski hobbitów przez Góry Mgliste i Mroczną Puszczę aż pod Samotną Górę. Bilbo Baggins rusza z trzynastoma krasnoludami po skarb zagarnięty przez smoka Smauga, a przy okazji odkrywa w sobie odwagę, o którą nikt go nie podejrzewał. W arkuszu ta lektura może się pojawić dwojako: jako fragment do zadań w części I albo jako odwołanie w wypracowaniu, na przykład o odwadze, przyjaźni, podróży lub dojrzewaniu. Kłopot sprawia plątanina imion i przystanków wyprawy oraz mylenie tego, kto co właściwie zrobił — zwłaszcza kto zabił smoka. Drugi kłopot jest z gatunkiem: to nie baśń dla dzieci, tylko powieść fantasy, choć baśniowych elementów ma sporo.

Na egzaminie ósmoklasisty

J.R.R. Tolkien, „Hobbit, czyli tam i z powrotem" — lektura obowiązkowa na egzaminie ósmoklasisty

Gdzie się pojawia: zadania do tekstu w części I i temat wypracowania w części II.

Co trzeba wiedzieć o lekturze

Bohaterowie i ich relacje

1

Bilbo Baggins — hobbit, główny bohater. Gandalf — czarodziej, który przygotowuje wyprawę i wybiera do niej Bilba. Thorin Dębowa Tarcza — dumny przywódca krasnoludów. Balin jest wobec Bilba najżyczliwszy, Bombur najcięższy, Fili i Kili najmłodsi. Poza drużyną: Gollum, smok Smaug, Bard Łucznik, Beorn i Elrond, gospodarz Ostatniego Przyjaznego Domu w Rivendell.

Czas i miejsce akcji

2

Świat przedstawiony to Śródziemie: kraina hobbitów, dolina elfów, Góry Mgliste z goblińskimi podziemiami, dom Beorna, Mroczna Puszcza, Miasto na Jeziorze i Samotna Góra. Czas jest baśniowy, nieokreślony — nie przypisuj wydarzeń do żadnej epoki historycznej ani do prawdziwego kraju.

Najważniejsze wydarzenia

3

Niespodziewane przyjęcie u Bilba, trolle zamienione w kamień o świcie, narada w dolinie elfów, porwanie przez gobliny, znalezienie pierścienia i gra w zagadki z Gollumem, ratunek orłów, pająki i niewola u leśnych elfów, ucieczka w beczkach, rozmowa ze Smaugiem, śmierć smoka, spór o skarb i bitwa pod górą.

Przemiana Bilba

4

Na początku Bilbo ceni spokój, drugie śniadanie i porządek, a przygody uważa za same nieprzyjemności. Później sam ratuje krasnoludów przed pająkami i przed elfami, wchodzi do jaskini smoka i oddaje Arcyklejnot, żeby zapobiec wojnie. Tolkien tłumaczy to dwiema stronami jego natury: ostrożnością Bagginsów i awanturniczą krwią Tuków.

Problematyka i motywy

5

Motyw wędrówki i powrotu do domu (widać go już w tytule), dojrzewanie bohatera, odwaga niewynikająca z siły, przyjaźń i wierność drużynie, a po drugiej stronie — chciwość. Żądza złota zmienia Thorina nie mniej niż smoka i to ona doprowadza do sporu o skarb.

Gatunek, narracja, język

6

To powieść fantasy z wyraźnymi elementami baśni: magiczne przedmioty, gadające zwierzęta, gra w zagadki, liczba trzynastu towarzyszy. Narrator jest trzecioosobowy i wszechwiedzący, ale często wtrąca własny komentarz i zwraca się wprost do czytelnika, przez co opowieść brzmi jak historia opowiadana na głos.

Ściąga: pułapki i wypracowanie

Cztery pomyłki, które kosztują punkty

~~Smauga zabija Bilbo albo Thorin.~~

Smauga zabija Bard Łucznik z Miasta na Jeziorze.

Bilbo tylko wypatruje w pancerzu smoka nieosłonięte miejsce. Podsłuchuje to drozd i przekazuje wiadomość Bardowi, który trafia tam strzałą, gdy Smaug pali miasto.

~~Bilbo zostaje przyjęty do drużyny jako wojownik albo przewodnik.~~

Krasnoludy przyjmują Bilba w roli włamywacza.

Poleca go Gandalf, choć Bilbo nigdy wcześniej nie był włamywaczem. Właśnie ta rola tłumaczy późniejsze zadania hobbita: próbę kradzieży sakiewki trolla i kradzież pucharu ze skarbca smoka.

~~Gandalf towarzyszy drużynie przez całą wyprawę.~~

Gandalf opuszcza drużynę przed Mroczną Puszczą i wraca dopiero pod Samotną Górą.

To ważne przy pytaniach o przemianę bohatera: bez czarodzieja Bilbo musi sam wyciągnąć krasnoludów z sieci pająków i z lochów leśnych elfów.

~~Wyprawa kończy się szczęśliwie dla wszystkich, a Thorin zostaje królem.~~

Thorin umiera od ran po bitwie, a przed śmiercią godzi się z Bilbem.

Zakończenie jest gorzkie: skarb zostaje odzyskany, ale kosztem życia Thorina oraz jego siostrzeńców Filiego i Kiliego. To argument w każdym wypracowaniu o cenie chciwości.

Przykładowy temat wypracowania

Czy do wielkich czynów potrzeba siły? Napisz rozprawkę, w której rozważysz problem. W argumentacji odwołaj się do lektury obowiązkowej „Hobbit, czyli tam i z powrotem” oraz do innego wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Musi być teza, co najmniej dwa argumenty poparte konkretnymi wydarzeniami i wyraźne zakończenie. Odwołanie do lektury ma być rzeczowe — nazwij wydarzenie, nie ogranicz się do zdania, że Bilbo był dzielny.

Jak powtórzyć tę lekturę przed egzaminem

1. Narysuj oś wyprawy i zaznacz na niej przystanki po kolei: trolle, dolina elfów, gobliny i Gollum, orły, dom Beorna, Mroczna Puszcza, Miasto na Jeziorze, Samotna Góra. Przy każdym dopisz jedno zdanie o tym, co zrobił Bilbo.
2. Do tej samej osi dopisz drugą linijkę: jak w danym momencie traktują Bilba krasnoludy. Zobaczysz wtedy przemianę jako proces, a nie jako jedno wydarzenie — to gotowa odpowiedź na zadanie otwarte.
3. Zrób tabelę postaci w trzech kolumnach: imię, kim jest, jeden czyn. Zadania na dobieranie pytają dokładnie o tę trzecią kolumnę.
4. Wypisz trzy tezy, które ta lektura potwierdza: odwaga nie zależy od wzrostu ani siły, chciwość niszczy nawet dobrych bohaterów, podróż zmienia człowieka na stałe. Pod każdą podpisz po dwa wydarzenia — masz materiał do wypracowania.
5. Sprawdź się na pytaniach o fakty, które łatwo pomylić: kto zabił Smauga, kto znalazł Arcyklejnot, kto prowadził krasnoludy, kiedy odchodzi Gandalf. Jeśli odpowiadasz bez wahania, lektura jest powtórzona.

Sprawdzian z „Hobbita”

Czas: 35 minut. Punkty: 28. Odpowiedzi zaznaczaj lub wpisuj długopisem.

Imię i nazwisko: _____ Klasa: _____ Data: _____ Wynik: / 28

A Zadania zamknięte i prawda/fałsz

Wybierz jedną odpowiedź albo oceń zdania.

1 Kto namawia Bilba Bagginsa do wyprawy po skarb strzeżony przez smoka Smauga? 1 pkt

A. Elfowie z Rivendell wraz ze swoim władcą, Elrondem

B. Król krasnoludów spod Gór Mglistych i jego wojownicy

C. Gollum, mieszkaniec podziemnych jaskiń pod Górami Mglistymi

D. Czarodziej Gandalf i drużyna krasnoludów pod wodzą Thorina

2 W jaki sposób Bilbo wchodzi w posiadanie magicznego pierścienia czyniącego niewidzialnym? 1 pkt

A. Znajduje go w jaskini, a następnie w konkursie zagadek przechytrza Golluma

B. Otrzymuje go w prezencie od Gandalfa przed wyprawą do Samotnej Góry

C. Zabiera go ze skarbca trolli, zamienionych przez świt w kamień

D. Dziedziczy go po swoim ojcu, Bungu Bagginsie, jako rodzinną pamiątkę

3 Przed czym ostrzegał Beorn wędrowców wyruszających w Mroczną Puszczę? 1 pkt

A. żeby nie jedli orzechów ani grzybów, bo są trujące i odurzające

B. żeby nie zbliżali się do pałacu króla elfów i nie wchodzili do jaskiń

C. żeby nie strzelali do białych saren, które należą do elfów

D. żeby nie pili z czarnego strumienia i nie schodzili ze ścieżki

4 Bilbo, chcąc pokazać się jako prawdziwy włamywacz, próbował okraść trolla Williama. Co sprawiło, że troll go złapał? 1 pkt

A. Bilbo głośno kichnął, bo był przeziębiony.

B. Tom zauważył cień hobbita w blasku ogniska.

C. Zaczarowana sakiewka odezwała się, gdy Bilbo wyciągał ją z kieszeni.

D. Krasnoludy zaczęły hałasować w lesie i zaalarmowały trolle.

5 Dlaczego Smaug nie mógł od razu dopaść mieszkańców Miasta na Jeziorze, gdy nadleciał od strony Góry? 1 pkt

A. Elfy króla leśnego ostrzelały go z łuków i przegnały nad Mroczną Puszczę.

B. Bard zranił go strzałą już przy pierwszym nalocie, więc smok musiał zawrócić.

C. Most zerwano, a miasto otaczała głęboka, zimna woda, która mogła zgasić jego ogień.

D. Mieszkańcy ukryli miasto w gęstej mgle z dymu, rozpalając mokre drewno na pomostach.

6 Kto zabił Wielkiego Goblina w pieczarze pod Górami Mglistymi? 1 pkt

A. Thorin, który ciął go mieczem Orkrist

B. Bilbo, niewidzialny dzięki pierścieniowi

C. Beorn, który wdarł się do pieczary w postaci niedźwiedzia

D. Gandalf, mieczem Glamdring

7 Co odkrył Elrond na mapie Thorina w noc przed wyruszeniem drużyny z Rivendell? 1 pkt

A. ukryte litery księżycowe ze wskazówką, jak znaleźć dziurkę od klucza w tajnych drzwiach

B. że mapę narysował sam Gandalf, a nie dziadek Thorina, i ukrył na niej swój znak

C. najkrótszą ścieżkę przez Mroczną Puszczę, omijającą siedziby pająków i elfów

D. zaznaczone miejsce, w którym Smaug ma odsłonięty brzuch bez diamentowej łuski

8 Co król elfów złożył na grobie Thorina i co – według pieśni – działo się później z tym przedmiotem? 1 pkt

A. Arcyklejnot, który świecił tak jasno, że oświetlał całe podziemia.

B. Naszyjnik ze szmaragdów Giriona, który przynosił krasnoludom szczęście.

C. Miecz Orkrist, który rozbłyskiwał w ciemnościach, ilekroć do Góry zbliżał się wróg.

D. Łuk z czarną strzałą, który sam napinał się na widok smoka.

9 Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń dotyczących „Hobbita” J.R.R. Tolkiena. 2 pkt

	P	F
1. Bilbo Baggins jest hobbitem, który na początku powieści od dawna marzy o przygodach i sam szuka okazji do wyprawy.	☐	☐
2. Głównym celem wyprawy opisanej w „Hobbicie” jest zdobycie korony królewskiej.	☐	☐

10 Oceń prawdziwość zdań o Beornie. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. 2 pkt

	P	F
1. Beorn potrafił przybierać postać wielkiego czarnego niedźwiedzia.	☐	☐
2. Beorn nie jadał mięsa zwierząt i żywił się głównie śmietaną i miodem.	☐	☐

11 Oceń prawdziwość zdań o drugiej wizycie Bilba w pieczarze Smauga. Zaznacz P albo F. 2 pkt

	P	F
1. Smaug od razu rozpoznał zapach hobbita, bo spotykał już wcześniej hobbitów.	☐	☐
2. Bilbo nie wyjawił smokowi swojego imienia, tylko przedstawiał się zagadkowymi określeniami.	☐	☐

B Dopasuj i uzupełnij

Połącz elementy, wpisz brakujące wyrazy.

12 Dopasuj początek zagadki z gry Bilba i Golluma do jej rozwiązania. 4 pkt

1. „Korzeni nie widziało niczyje oko” .....
2. „Nie ma skrzydeł, a trzepocze” .....
3. „Oko, co tkwiło w niebieskiej twarzy” .....
4. „Nie można tego zobaczyć ani dotknąć palcami” .....

A. góra
B. słońce i stokrotka
C. wiatr
D. ciemność

13 Dopasuj postać z „Hobbita” do jej czynu. 4 pkt

1. Beorn .....
2. Galion .....
3. Dain .....
4. Bard .....

A. przychodzi z Żelaznych Wzgórz i zostaje Królem pod Górą
B. zasypia po mocnym winie w piwnicy króla elfów
C. jako potomek Giriona odbudowuje miasto w dolinie Dal
D. w bitwie wynosi rannego Thorina i zabija Bolga

14 Uzupełnij zdanie. Za pierwszym razem Bilbo wyniósł z pieczary smoka wielki złoty _____ , a Smaug zauważył jego brak zaraz po przebudzeniu. 1 pkt

15 Uzupełnij zdanie. Kilka lat po powrocie Bilbo pisał pamiętniki, którym chciał dać tytuł: Tam i z powrotem, _____ pewnego hobbita. 1 pkt

C Zadania otwarte

Odpowiedz pełnymi zdaniami, z odwołaniem do konkretnych wydarzeń.

16 W domu Bilba Gandalf tłumaczy krasnoludom, dlaczego do odzyskania skarbu potrzebny jest włamywacz, a nie wojownik. Podaj dwa powody, o których mówi. 2 pkt

17 Po bitwie pięciu armii Bilbo mówi do siebie, że „zwycięstwo to bardzo smutna historia". Wyjaśnij, dlaczego tak uważa. Podaj dwa powody zgodne z treścią powieści. 2 pkt

Klucz odpowiedzi i punktacja

Nr	Odpowiedź	Pkt
1	D	1
2	A	1
3	D	1
4	C	1
5	C	1
6	D	1
7	A	1
8	C	1
9	1–F, 2–F	2

Nr	Odpowiedź	Pkt
10	1–P, 2–P	2
11	1–F, 2–P	2
12	1–A, 2–C, 3–B, 4–D	4
13	1–D, 2–B, 3–A, 4–C	4
14	puchar / złoty puchar / kielich	1
15	wakacje	1
16	zob. niżej	2
17	zob. niżej	2
	Razem	**28**

Zadanie 16: przykładowa odpowiedź i punktacja. Gandalf mówi, że szukał wielkiego wojownika albo bohatera, ale w tych stronach takich nie ma, bo wojownicy walczą ze sobą w dalekich krajach. Poza tym przypomniał sobie o tajnym bocznym wejściu zaznaczonym na mapie, a przez nie lepiej wejść po cichu niż atakować przy Głównej Bramie, gdzie czyha smok. (1 pkt – w tych stronach nie ma potężnych wojowników ani bohaterów (wojownicy walczą w odległych krajach, miecze stępiały). 1 pkt – mapa pokazuje ukryte boczne wejście do Góry, więc można się dostać do środka po kryjomu, zamiast iść przez Główną Bramę, którą wychodzi smok. Razem 2 pkt.)

Zadanie 17: przykładowa odpowiedź i punktacja. Zwycięstwo okupiono śmiercią wielu wojowników, w tym Thorina oraz Filego i Kilego, którzy zginęli, broniąc wuja. Bilbo przekonał się też, że prawdziwa bitwa nie przypomina pieśni, w których nawet klęska wydaje się piękna – jest po prostu straszna. (Po 1 pkt za każdy trafny powód, np.: w bitwie zginęło wielu ludzi, elfów i krasnoludów; zginął Thorin, a także Fili i Kili, którzy osłaniali swojego króla; Bilbo zrozumiał, że bitwa nie jest pełna chwały jak w pieśniach, tylko straszna; mimo zwycięstwa w dolinie panowała żałoba i cisza. Razem 2 pkt.)

Mój wynik

Część	Mam	Maks.
A. Zamknięte i prawda/fałsz		14
B. Dopasuj i uzupełnij		10
C. Zadania otwarte		4
Razem		**28**

Orientacyjna ocena

Wynik	Ocena
poniżej 30%	**1**
30–49%	**2**
50–74%	**3**
75–89%	**4**
90–99%	**5**
100%	**6**

Skala orientacyjna. Nauczyciel może przyjąć inne progi.

Zadania otwarte: punkt przyznaj, jeśli odpowiedź zawiera to, co opisano w nawiasie, nawet innymi słowami.

Omówienie zadań

> Przy błędzie nie przepisuj samej odpowiedzi. Znajdź w lekturze scenę, o którą chodzi, i opowiedz ją sobie w dwóch zdaniach.

1. To Gandalf oraz trzynastu krasnoludów pod wodzą Thorina namawiają Bilba do udziału w wyprawie po odzyskanie skarbu spod Samotnej Góry.

2. Bilbo znajduje pierścień przypadkiem w jaskini, a następnie dzięki sprytowi w konkursie zagadek z Gollumem udaje mu się z nim uciec.

3. Rozdział „Dziwna kwatera": Beorn mówi, że woda czarnego strumienia jest zaczarowana i powoduje sen i utratę pamięci, a ze ścieżki nie wolno schodzić pod żadnym pozorem. Orzechy są według niego jedyną rzeczą w puszczy, która nadaje się do jedzenia.

4. Rozdział „Pieczeń barania": sakiewki trolli bywają zaczarowane – ta pisnęła „coś ty za jeden?", William odwrócił się i złapał hobbita za kark. Krasnoludy przyszły dopiero później.

5. Rozdział „Ogień i woda": most łączący miasto z lądem zburzono przed przylotem smoka. Miasto stało na jeziorze, a woda była zbyt głęboka i zimna dla Smauga – jezioro mogło ugasić jego płomienie. Bard trafił smoka dopiero ostatnią strzałą.

6. Rozdział „Górą i dołem": gdy zgasły światła, Gandalf zabił Wielkiego Goblina; jego miecz Glamdring, uszczęśliwiony „zabójstwem najgorszego władcy podziemia", lśnił błękitnym światłem. Beorn potem cieszy się tą wiadomością, ale sam w pieczarze nie był.

7. Rozdział „Krótki odpoczynek": w świetle księżyca Elrond zobaczył litery księżycowe, które mówiły o szarym głazie, drozdzie i ostatnim promieniu słońca w dzień Durina. Mapę narysował dziadek Thorina, a nagie miejsce smoka wypatrzył dopiero Bilbo w Górze.

8. Rozdział „Droga powrotna": Arcyklejnot położył na piersi Thorina Bard, a król elfów złożył na grobie Orkrista, miecz odebrany Thorinowi w lesie. Pieśń mówi, że miecz rozbłyskiwał, gdy zbliżał się wróg, więc twierdzy nie dało się zaskoczyć. Szmaragdy Giriona Bard oddał królowi elfów.

9. Na początku powieści Bilbo, zamożny hobbit, od lat mieszka w norze pod Pagórkiem, zbudowanej przez ojca, i wcale nie szuka przygód ani okazji do wyprawy – to Gandalf i krasnoludy wciągają go w podróż. Celem wyprawy krasnoludów nie jest korona, lecz odzyskanie skarbu i Góry zagarniętych przez smoka Smauga.

10. Rozdział „Dziwna kwatera": Beorn jest zmiennokształtny – potrafi przybierać postać wielkiego czarnego niedźwiedzia. Gandalf mówi, że Beorn nie jada mięsa i nie poluje, a żywi się przeważnie śmietaną i miodem.

11. Rozdział „Na zwiadach w obozie wroga": Bilbo nazywa siebie m.in. znalazcą tropów i przecinaczem pajęczyn, bo rozsądek każe nie zdradzać smokowi imienia. Smaug nie znał zapachu hobbitów – nigdy się z nim nie zetknął i był tym zaintrygowany.

12. Rozdział „Zagadki w ciemnościach": zagadkę o górze zadał Gollum, a Bilbo odgadł ją od razu; wiatr to także zagadka Golluma; o słońcu i stokrotce zapytał Bilbo, a Gollum odpowiedział po długim namyśle; ciemność odgadł Bilbo, bo rozwiązanie było wszędzie wokół.

13. Beorn w skórze niedźwiedzia rozstrzyga bitwę pięciu armii, wynosi Thorina z pola walki i zabija Bolga. Galion to podczaszy króla elfów, który zasnął przy dzbanie z dowódcą straży. Dain, kuzyn Thorina, po bitwie zostaje Królem pod Górą. Bard, potomek Giriona, odbudowuje Dal.

14. Rozdział „Na zwiadach w obozie wroga": Bilbo chwycił za dwa ucha ciężki puchar i uciekł tunelem. Smoki znają swoje skarby co do łuta, więc Smaug od razu dostrzegł, że brakuje jednego pucharu, i wpadł we wściekłość.

15. Rozdział „Ostatni akt": Bilbo zamierzał opatrzyć swoje wspomnienia tytułem „Tam i z powrotem, wakacje pewnego hobbita" – żartobliwie nazywając wakacjami wyprawę pełną niebezpieczeństw.

16. Rozdział „Nieproszeni goście": Thorin mówi, że nie chce iść do Głównej Bramy, bo tędy wychodzi smok, a Gandalf wyjaśnia, że bohaterów trudno tu spotkać, więc zdecydował się na włamanie przez boczne wejście.

17. Rozdział „Chmury pękają": Bilbo myśli, że słuchając pieśni, wyobrażał sobie klęskę pełną chwały, a teraz widzi, że to rzecz straszna. Rozdział „Droga powrotna": po bitwie w powietrzu wisi żałoba, a Thorin umiera; Fili i Kili polegli, osłaniając go.

Sprawdź się jeszcze raz, tym razem online

W aplikacji czeka **pełny sprawdzian z „Hobbita”** z nowymi pytaniami (w banku jest ich ponad 80), wynik od razu i wyjaśnienie przy każdej odpowiedzi. Bez konta rozwiążesz pięć pytań na stronie, a darmowe konto daje pięć pytań dziennie.

osmoklasista-online.pl/test/polski/hobbit

Zeskanuj telefonem

Ten sam materiał na stronach

- **Sprawdzian z „Hobbita”** — 5 pytań z wyjaśnieniem, bez konta
- **„Hobbit”: zadania egzaminacyjne i fakty z lektury**
- Inne lektury: **Opowieści z Narnii** · **Akademia pana Kleksa** · **Mały Książę**

Autor: Karol Leszczyński (karol-leszczynski.pl). Zadania pochodzą z banku Ósmoklasisty Online i przeszły jego kontrolę poprawności; klucz przejrzano jeszcze raz przed publikacją pliku. Zauważyłeś błąd? Napisz: kontakt@osmoklasista-online.pl.

Wolno drukować i używać na lekcjach, w domu i na korepetycjach. Prosimy o nieprzesyłanie plików jako własnych.